

Cetatea Cavalerilor

Fondator Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

Generalul Ernest Broșteanu (2)

Col. prof. univ. Dr. Ion GIURCĂ

Comandant al Diviziei 11 infanterie

Deși incomplet refăcut, în ianuarie 1917 colonelul Ernest Broșteanu a fost numit comandant al Diviziei 11 infanterie, fiind despărțit astfel de foștii săi camarazi de arme, care în noua organizare se aflau în structura Diviziei 14 infanterie.

În iarna și primăvara anului 1917 a avut o contribuție importantă la reorganizarea divizei pe care o comanda, a suportat privațiunile acelei perioade, având totuși avantajul de a fi aproape de Iași, în zona Poeni, Prisăcani, Măcărești, Moreni, putând să-și viziteze des familia sau să o primească la cartierul general al diviziei aflat la Poieni. La începutul lunii ianuarie 1917, colonelul Broșteanu a luat contact cu noii săi subordonați, (Anexa nr.) pe care în marea lor majoritate nu-i cunoștea, care l-au primit pe cel care era considerat un erou al campaniei din 1916 cu respectul și încrederea de care era atâta nevoie în acea perioadă deosebit de grea sub toate aspectele. A trebuit să se impună în fața unor comandanți de brigadă și regimente care luptaseră în toată campania anului 1916 din Valea Jiului până în Valea Siretului, suportând fizic și moral efectele luptelor al căror rezultat a fost în cele mai multe cazuri defavorabil. În acea perioadă s-a preocupat constant de completarea unităților și subunităților cu efective, armament, tehnică militară și muniții, asigurarea unor condiții cât mai bune pentru traiul cotidian al ofițerilor și trupe, diminuarea efectelor epidemiei care cuprinsese cea mai mare parte a Moldovei, cu efecte dezastruoase pentru populație și armată, pregătirea de luptă, educația și creșterea moralului trupelor, având în vedere perspectiva participării la operațiile din vara aceluși an. Procesul de reorganizare a diviziei a început practic în martie 1917, atunci când unitățile au fost scoase în cele patru tabere de instrucție, amenajate cu bordeie și barăci speciale, construite în cursul lunilor ianuarie și februarie. Dacă unitățile de infanterie au fost organizate, dotate și pregătite conform celor stabilite de către eșaloanele superioare, din motive neimputabile comandantului diviziei, această mare unitate nu a putut organiza Brigada 11 artilerie așa cum era prevăzut în planurile inițiale, în condițiile în care nu s-a primit materialul comandat în Franța, care se găsea prin diferite depozite din imensul spațiu al Rusiei, de unde, din motive subiective nu erau transportate la timp în țară pentru a fi distribuite unităților de artilerie. Regimentul 21 artilerie dispunea doar de un tun calibru 75 mm, în condițiile când trebuia să aibă 36 de piese și o Baterie de 53 mm. După multe eforturi s-a reușit aducerea a 21 tunuri și a fost constituită Bateria de 53 mm, dar

încadrarea cu personal și asigurarea cailor lăsa de dorit. Situația a fost și mai grea la Regimentul 26/1 obuziere, unde s-a constituit doar o baterie

În situația din vara anului 1917, conform planului de campanie elaborat de către Statul Major General al armatei pentru vara anului 1917, Divizia 11 infanterie a fost destinată în rezerva Marelui Cartier General român, la 1/14, când s-a considerat că a încheiat procesul reorganizării, dar forța sa combativă era scăzută datorită incompletei asigurări cu material de artilerie, cai de tracțiune, muniție de artilerie: 372 ofițeri (117 necombatanți), 18 306 trupă (5215 necombatanți), înregistrându-se un deficit de 7390 arme, 28 tunuri de 75 mm, 7 obuziere de 105 mm, 8 obuziere de 155 mm.¹ Structura Diviziei 11 infanterie stabilită în anul 1917 asigura o unitate sufletească trupe, provenită din aceeași zonă a țării, iar numirea colonelului Ernest Broșteanu la comanda acestei mari unități posibil să nu fi fost întâmplătoare, având în vedere că parte din efectivele Diviziei 2 infanterie fusese salvate de la un dezastru la Arabagi tocmai de către regimentul comandat de către noul lor comandant.

Incontestabil, meritele colonelului Ernest Broșteanu în Campania din anul 1916 și în privința reorganizării Diviziei 11 infanterie au fost recunoscute, dovadă fiind și înaintarea sa la gradul de general de brigadă la 1/14 aprilie 1917.

Planul de campanie al armatelor române și ruse pe frontul din Moldova, pus în aplicare la 11/24 iulie 1917 prin declanșarea operației ofensive a Armatei 2 române, în cooperare cu Armata 4 rusă, a fost dejucat de trecerea la ofensivă a armatelor 3 și 7 austro-ungare în Galiția și Bucovina, care au înfrânt rapid trupele ruse, a căror retragere precipitată și îngrijorătoare pentru Marele Cartier General rus, a determinat renunțarea la proiectata ofensivă româno-rusă din capul de pod de la Nămolosa. Ofensiva Armatei 9 germane pe direcția Focșani, Mărășești, Adjud, declanșată la 24 iulie/6 august, și a Armatei 1 austro-ungare pe Valea Oituzului, două zile mai târziu, care au câștigat imediat inițiativa, a determinat trecerea trupelor române și ruse la apărare sub presiunea inamicului, luând astfel naștere ceea ce poate fi numit „Operația de apărare a Moldovei,,, acțiune de nivel strategic, încheiată, în cele din urmă cu răsunătoarea victorie a trupelor române.²

Bătălia decisivă în cadrul acestei operații s-a desfășurat în ziua de 6/19 august 1917, când, prin victoria de la Mărășești și rezistența înverșunată din Valea Oituzului, a fost dejucat planul inamicului de a scoate România din război.

În situația grea creată după acea zi de luptă, când trupe române și ruse aflate la est de Siret au fost trecute la vest de cursul de apă, Marele Cartier General român a decis trimiterea brigăzilor Diviziei 11 infanterie în zona operațiilor militare. Astfel, chiar în ziua desfășurării Bătăliei de la Mărășești, generalul Ernest Broșteanu a primit ordin să trimită Regimentul 43/59 infanterie la Barcea Nouă, iar Regimentul 57/78 la Negrilești, unde în seara zilei trebuiau să constituie rezerva Corpului de Cavalerie, a cărui fișie de apărare pe malul stâng al Siretului s-a extins. A doua zi, întreaga Divizie 11 infanterie era concentrată la cu punctul de comandă la Negrilești, având unități dispuse la Barcea Nouă, Negrilești și Drăgănești, în rezerva Marelui Cartier General, de unde la ordin trebuiau să intervină în sprijinul unităților Corpului de Cavalerie în situația că inamicul ar fi reușit forțarea Siretului. Având în vedere necesitatea întăririi forțelor din eșalonul întâi aflate în apărare pe malul stâng al Siretului, în condițiile în care unitățile de cavalerie nu dispuneau de o organizare și dotare adecvată unei apărări ferme pe poziții, în seara zilei de 7/20 august generalul Eremia Grigorescu a ordonat ca Brigada 22 infanterie să fie subordonată începând

¹ AMNR, fond RIJO, Divizia 11 infanterie, dosar nr 1912, f. 142-143

² Pe larg, Col.(r) Ion Giurcă, *Operația de Apărare a Moldovei în vara anului 1917*, în *Gândirea militară românească*, nr. 2, 3-4, 2017

cu 8/21 august comandantului Corpului de Cavalerie, care urma să destine un batalion din Regimentul 57/58 infanterie în rezerva brigăzilor 1 și 6 roșiori, păstrând în rezerva sa Regimentul 41/71 la Barcea Nouă și cele două batalioane din Regimentul 57/58 la Drăgănești. În funcție de evoluția situației la vest de Siret, cât și de concepția acțiunilor viitoare a generalului Eremia Grigorescu, brigăzile Diviziei 11 infanterie au fost dislocate succesiv: la Piscul Corbului (Brigada 21 infanterie), Barcea Nouă și Pădurea Nemțeanca (Brigada 22 infanterie) în perioada 9-12/22-25 august, pentru ca la 13/26 august să se afle la Călimănești (Brigada 21 infanterie) și Piscul Corbului (Brigada 21 infanterie), pentru ca la 15/28 august întreaga divizie să se afle concentrată la Călimănești, la nord de Mărășești. În acea zi inamicul a trecut la ofensivă în zona Muncelul, la joncțiunea dintre armatele 1 și 2 română, situația fiind cu greu restabilită prin buna cooperare dintre unitățile de la flancurile celor două armate, în condițiile în care trupele ruse nu au făcut față atacurilor inamice.

În ultima etapă a operației de apărare de la Mărășești, Divizia 11 infanterie a fost subordonată așa numitului Grup de divizii „General Popescu,, de fapt comandamentul Diviziei 13 infanterie, care se remarcase în ziua de 6/19 august 1917 în bătălia decisivă a Campaniei din anul 1917. Inițial cele două divizii s-au aflat în rezerva Armatei 1, unde, conform „*Ordinului de operații nr. 38,,* din 16/29 august 1917, „*se vor ține neconținut în legătură atât cu comandantul Corpului 5 armată, cât și cu comandantul Corpului 8 rus, spre a fi la curent cu mersul operațiunilor, trupele vor fi gata de luptă.,*”³, pentru ca a doua zi, prin „*Ordinul de operații nr. 39,,* să fie constituit Grupul „General Broșteanu,, format din diviziile 9 și 11 infanterie, care, la rândul său se subordona Grupului „General Popescu,, care a luat în subordine și Divizia 124 rusă. Generalul Ernest Broșteanu, aflat cu divizia sa în rezerva Armatei 1 la Călimănești și Pădureni, a primit ordin 17/30 august, ora 14.30 să se deplaseze și concentreze în pădurea situată la imediat nord PT Șoldești, unde urma să staționeze în cursul nopții, pentru ca la ora 15.00 să fie înștiințat despre intrarea în subordinea generalului Ioan Popescu. A doua zi, generalul Ioan Popescu a emis „*Ordinul de operații nr. 38,,* din care rezulta misiunea forțelor din subordine: „*Diviziile 13, 11 și 9 române și resturi din Divizia 124 rusă, constituite într-un grup sub comanda subsemnatului, cu însărcinarea de a ataca în intrândul format de inamic în regiunea PT Muncelul cota 422 și cota 461 (Buduiu Calciu) și de a zdrobi forțele inamice ce va întâlni, degajând astfel stânga Armatei 2-a, angajată în luptă în regiunea NV Irești, Varnița. Divizia 11-a, în rezerva grupului de divizii, se va aduna cu două regimente pe Dealu Mare, 1 km sud Poenile Popei, călare pe drumul ce duce spre Muncel. Al treilea regiment în viroaga sud PT Flămânda. Executarea acestor mișcări se va face în cursul nopții, astfel ca cel mai târziu în zorii zilei pozițiile să fie ocupate în cel mai mare secret și ordine, pentru a nu fi descoperit de inamic.,*”⁴ Diviziilor din eșalonul întâi li s-a precizat în detaliu modul de acțiune, în timp ce Diviziei 11 infanterie i se ordona să urmeze atacul conform ordinelor pe care le va primi pe timpul acțiunii, fixându-i-se punctul de comandă la PT Soldești. Ceva mai târziu printr-un ordin al generalului Eremia Grigorescu, Divizia 11 infanterie era destinată ca rezervă a Armatei 1, iar Grupul „General Popescu,, trecea în subordinea comandantului Corpului 8 armată rus, generalul locotenent Elcianinov, care fusese însărcinat cu comanda trupelor ruso-române din sector. Deși atacul fusese stabilit pentru dimineața zilei de 18/31 august, datorită unei ploi torențiale din acea zi, generalul Ioan Popescu a solicitat ca atacul să fie executat după restabilirea situației meteorologice, astfel că s-a stabilit ca acțiunea planificată să se execute pe data de 19 august/1 septembrie ora 8.00, fiind precedată de o pregătire de artilerie cu durata de o oră. Deși comandantul Armatei 1 stabilise ca Divizia 11 infanterie să constituie rezerva sa, în dimineața zilei de 19 august/1 septembrie, generalul Ioan Popescu a ordonat ca generalul

³ AMNR, fond Microfilme, rola P II 2. 1142, c. 207

⁴ Ibidem, c. 215

Ernest Broșteanu să destine două batalioane din Brigada 21, aflată pe Dealu Mare, ca rezervă a Diviziei 9 infanterie, iar Bateria 53 mm la dispoziția aceleiași mari unități, pentru a fi întrebuințată pe front. Ofensiva declanșată conform planificării s-a desfășurat într-un ritm scăzut, datorită slabelor efecte ale pregătirii de artilerie, a poziției favorabile de tragere a inamicului, care a utilizat din plin mitralierele din dotare. A fost ziua în care, la ora 11.00, generalul Ernest Broșteanu a primit și comanda Diviziei 9 infanterie, a cărei înaintare a fost neconvingătoare. Imediat după luarea comenzii așa numitului Grup „General Broșteanu”, acesta a emis „*Ordinul de operații nr. 28,*” prin care făcea cunoscută decizia generalului Ioan Popescu.

Cu toate greutățile întâmpinate pe timpul primei zile a ofensivei, trupele diviziilor 1 și 13 infanterie au cucerit până la lăsarea întinericului un aliniament relativ favorabil apărării, pe care a primit ordin să-l consolideze și apere, pentru a deveni și o bubă bază pentru reluarea ofensivei. Reluarea atacului asupra pozițiilor inamice a fost stabilit pentru ziua de 20 august/ 2 septembrie, ora 13.00, după ce artileria va executa trageri cu intensitate diferită începând cu ora 8.00. Pentru viitoarele operații militare, generalul Ioan Popescu a emis „*Ordinul de operații nr. 42,*” , conform căruia „*Diviziile 9 și 11 infanterie sub comanda generalului Broșteanu vor ocupa sectorul având dreapta la Cota 406 (din Poiana Valea Marcului), va urma apoi pe la nord de cota 437 -200 m. Nord Cota 461, trece pe la casele ce se găsesc în marginea de est a poenii Budui Calciu, coboară la Cota 374 din Valea Sucuiu și merge spre est până la Cota 407 de pe Dealul Secului. La dreapta se va lega cu Batalionul 2 al Diviziei 3-a(Corpul II armată) la Cota 406 din Poiana Valea Marcului, iar la stânga cu trupe din Brigada 25 (Divizia 13-a) la Cota 407 de pe Dealul Secului.*

*Generalul Broșteanu va împărți acest sector în două sub-sectoare de divizie, întinderea sectoarelor fiind în raport cu efectivul și starea de oboseală a Divizie 9-a. Câte un regiment din diviziile 9 și 11 vor rămâne în rezerva de grup de divizii. Divizia 11 va destina în acest scop Regimentul 57/58 de la PT Dealul Petriș, care va rămâne pe locul unde se găsește; regimentul dat de Divizia 9-a se va așeza în spatele Diviziei 9-a.,*⁵ Considerând că trupele erau obosite, iar regrupările și înlocuirile preconizate accentuau această stare, generalul Ioan Popescu a solicitat generalului Eremia Grigorescu să aprobe amânarea atacului pentru ziua de 21 august /3 septembrie, astfel că ziua la dispoziție a ost folosită din plin pentru executarea recunoașterilor, organizarea focului artileriei, concomitent cu executarea unor trageri pentru menținerea inamicului într-o permanentă stare de nesiguranță în privința acțiunilor trupelor noastre. Totodată, s-a constatat că inamicul nu dispunea de rezerve, dar luase măsuri pentru consolidarea aliniamentului de apărare, unde adusesese o mare cantitate de mitraliere și mortiere de tranșee.

Pentru ofensiva din 21 august/3 septembrie, forțele din sectorul destinat Grupului „General Broșteanu”, aveau misiunea de a fixa inamicul, concomitent cu executarea unei manevre de învăluire a zonei Poiana Budiu Calciu, înaintând spre sud. Acțiunile din acea zi ale Diviziei 11 infanterie sunt succint prezentate în Jurnalul de operații al Diviziei 13 infanterie: „*La ora 8 mișcarea infanteriei s-a pronunțat prin trimiterea înaintea focului a numeroase patrule în scopul de a manevra în jurul cuiburilor de mitraliere. Compania 5 din Regimentul 43/59, comandată de căpitan Ștefănescu, a încercat o mișcare de învăluire la aripa stângă, înaintând cu mai mare greutate distanța de 100 m., a fost oprită însă de focul de mitraliere și baraj de artilerie. Patrurile trimise pe frontul celorlalte batalioane au observat numeroase cuiburi de mitraliere și bombarde care le-au ținut p loc. După aceasta, până către ora 15, s-a produs o acalmie trăgându-se numai focuri rare de infanterie și artilerie din ambele părți. La ora 17, când Divizia 13-*

⁵ Ibidem, c. 219

a a reușit să înainteze spre Muscel a început înaintarea și aripa stângă a Diviziei 11-a. În înaintare infanteria s-a izbit numai de mitraliere și bombarde germane, iar artileria inamică făcea un tir de baraj în spatele frontului și pârâului Zabrăucului. La ora 20 situația regimentelor de la aripa stângă a diviziei se prezintă astfel: Batalionul 1 înaintând a ajuns cu flancul drept până la Drumul Muncelul Dealul Mare, răsfrângând frontul spre vest pentru a face față la cota 461 și a păstra legătura cu Regimentul 42/66, iar stânga regimentului se întinde spre Cota 347-407 D. Dealul Secului. Centrul și dreapta Diviziei 11 nu a putut înainta din cauza Cotei 461 care era puternic organizată defensiv și din cauza barajului inamic foarte intens. La ora 13 Regimentul 42/66 a pronunțat din nou un atac asupra cotei 461, pentru a o ocupa cu orice preț. Compania bravului locotenent Costeanu care a căzut grav rănit a fost împinsă până la 50 m. Înainte de tranșeele inamice. În urma acestei mișcări inamicul a deschis un nou bombardament asupra frontului diviziei, iar în unele părți a încercat chiar să contraatace, însă pretutindeni a fost respins. Bombardamentul acesta violent al inamicului a ținut până la 23.30. În rezumat și pe frontul acestei divizii nu s-a putut realiza mare progres.,⁶

Jurnalul de operații al Diviziei 13 infanterie consemnează și câteva din cauzele care au determinat situația diviziilor 9 și 11 infanterie, astfel că obiectivitatea lor, având în vedere că au fost consemnate în epocă, ne determină să le prezentăm: „Față cu greutățile topografice ale terenului și mai ales față de faptul că terenul e tăiat și acoperit de o pădure deasă, a făcut ca acest sector să fie de la început considerat mai mult ca un sector defensiv. Frontul inamicului fiind ascuns în pădure foarte deasă, n-a putut fi identificat și precizat pentru a fi bătut de artileria noastră și ca urmare, cu tot bombardamentul artileriei poziția inamicului nu a suferit în mod simțitor, așa că imediat la asalt infanteria noastră a fost primită cu focuri violente de mitraliere și bombardiere. Întreg sectorul diviziilor 9 și 11, pentru că nu a avut artilerie grea cu ce să dezorganizeze poziția inamică, nu au avut nici șansa de a reuși. Divizia 11 este lipsită de bombardiere, mortiere de tranșee și obuziere Aasen. S-a întâmpinat de asemenea dificultăți în aprovizionarea cu muniții și hrană precum și cu evacuarea răniților din cauza pădurii foarte dese și pantele foarte repezi și lipsite de mijloace de transport proprii pentru această regiune. Odată cu sosirea nopții s-a dat ordin ca trupele să se oprească pe pozițiile cucerite unde au început a se întări.,⁷

Același Jurnal de operații al Diviziei 13 infanterie consemnează distinct acțiunea Regimentului 57/58 infanterie din Brigada 22 infanterie (comandant colonel Meleca în ziua de 21 august /3 septembrie 1917 astfel: „În legătură cu atacul acestor divizii s-a produs la aripa stângă și acțiunea Regimentului 57/58 infanterie, care s-a angajat la ora 14 în direcția satului Muncelul. Felul cum trupele au fost dispuse și locul pe unde au înaintat se vede din alăturatul plan director. Trupele în înaintare au întâmpinat rezistență: din cauza barajului de artilerie ce inamicul făcea continuu; din cauza cuiburilor de mitralieră inamice ce se găseau pe liziera satului Muncelul și NE satul Străoane înapoia rețelelor de sârmă construite în jurul satului nu fusese distruse de artilerie. La ora 16 în urma unei noi preparații de artilerie, infanteria pornește din nou la atac, înaintând până la intrarea în sat, unde s-a oprit în fața rețelelor de sârmă și a început să se întărească. În cursul nopții până dimineața, trupele s-au consolidat cât au putut pe pozițiile cucerite.,⁸ Duritatea luptelor, dar și unele aspecte defectuoase în privința pregătirii și executării atacurilor rezultă și din pierderile mari înregistrate de către cele trei divizii angajate:⁹

⁶ Ibidem, c. 237-238

⁷ Ibidem, c. 238

⁸ Ibidem, c. 230-240

⁹ Ibidem, c. 240

Diverse	Morți		Răniți		Dispăruți		Total	
	Ofițeri	Trupă	Ofițeri	Trupă	Ofițeri	Trupă	Ofițeri	Trupă
D. 9 I.	-	10	-	20	-	14	-	44
D.11 I.	2	77	4	87	2	363	8	527
D. 13 I.	4	745	22	741	1	154	27	1140
R. 57/58 I.	-	13	-	91	-	4	-	108
Total	6	345	26	939	3	535	35	1819

În total, Divizia 11 infanterie a înregistrat în acea zi ca pierderi 8 ofițeri și 635 trupă, din care 367 trupă dispăruți, un număr mare pentru o zi de luptă în care s-au desfășurat operații ofensive, iar inamicul nu a executat riposte ofensive. Documentele vremii nu consemnează cum s-a ajuns la un asemenea număr de dispăruți, în categoria cărora intră cei morți neidentificați și dezertorii. Cert este că mai târziu generalul Nicolae Petala, comandantul Corpului 1 armată, a consemnat critic această situație în foaia calificativă a generalului Ernest Broșteanu.

Pentru ziua de 22 august/4 septembrie, Grupul „General Broșteanu”, în aceeași structură, a primit ordin să rămână pe pozițiile ocupate, având flancul drept al sectorului la Cota 405,5 Dealul Marcului de unde se leagă cu aripa stângă a Corpului 2 armată român, iar flancul stâng la colțul Poenei din dreptul Cotei 407 (Dealul Secului), unde realiza legătura cu Regimentul 51 din Brigada 25 infanterie. Cele două divizii din subordinea generalului Ernest Broșteanu trebuiau să organizeze apărarea în fâșia încredințată, eșalonând forțele în adâncime, conform unui plan pe care trebuia să-l elaboreze și supună apărării. Cert este că din acea zi comandantul Armatei 1 nu a mai avut în vedere executarea unor operații ofensive, ci organizarea apărării ferme pentru respingerea oricărui atac al inamicului. În zilele de 22 și 23 august / 3 și 5 septembrie, inamicul a declanșat unele atacuri în sectorul Grupului „General Broșteanu”, care au fost respinse sistematic.

În ziua de 24 august/6 septembrie, prin „Ordinul de operații nr. 45”, generalul Eremia Grigorescu a stabilit că : „Divizia 11 va înlocui în noaptea de 25/26 unitățile rămase pe front din Divizia 9-a și Divizia 13-a, ocupând sectorul de la Cota 406 exclusiv, unde se va lega cu Divizia 3-a din Armata 2-a până la Cota 204 exclusiv, unde se va lega cu Divizia 2-a. Înlocuirea se va face după prescripțiunile regulamentare, în cea mai mare liniște și ordine și cu cea mai mare atenție, știut fiind că inamicul caută întotdeauna să atace profitând de această fază critică a înlocuirii.”¹⁰ În ordin se făceau precizări detaliate în privința executării recunoașterilor și executării înlocuirilor, trecerea Diviziei 13 infanterie în rezerva Armatei 1, faptul că până la sosirea în zonă a comandamentului Corpului 1 armată, care urma să se instaleze la Păunești, conducerea diviziilor 2 și 11 infanterie revenea generalului Ernest Broșteanu, care trebuia să acorde o atenție specială organizării apărării la joncțiunea dintre unitățile din eșalonul întâi. Brigada 22 infanterie din Divizia 11 infanterie trebuia să constituie rezerva Grupului „General Broșteanu”, care trebuia să fie în măsură a interveni în fâșia de apărare a brigăzilor 25 și 26 infanterie până la înlocuire.

La 4/17 septembrie, comandamentul Corpului 1 armată a sosit în zona operațiilor militare, unde a luat în subordine diviziile 2 și 11 infanterie, care au acționat la flancul drept al Armatei 1 pentru menținerea fâșiilor de apărare încredințate, au cooperat cu unități din Armata 2-a pentru ocuparea unor poziții mai favorabile pentru apărare. Primind alte însărcinări, comandamentul Corpului 1 armată a fost scos din zona operațiilor militare, astfel că la 15/28 septembrie 1917, Divizia 11 infanterie a fost trecută

¹⁰ Ibidem, c. 249

în compunerea Corpului 3 armată, comandat de către generalul Aristide Razu, ocupând un dispozitiv de apărare pe un front de 7,5 km. Până la încheierea armistițiului pe frontul român la Focșani, în ziua de 26 noiembrie/9 decembrie 1917. Divizia 11 infanterie s-a aflat în toată această perioadă la contact cu inamicul în zona munților Vrancei, pentru ca la 11/24 decembrie, conform ordinelor primite, să intre, alături de diviziile 13 infanterie, 1 și 2 cavalerie, în compunerea Corpului 6 armată, al cărui comandament se afla la Bârlad, constituind rezerva Marelui Cartier General.

Înlocuirea de pe front a Diviziei 11 infanterie a început la 23 noiembrie/6 decembrie, a continuat și a doua zi, dar, conform ordinelor primite, a lăsat pe poziții mitralierele, obuzierele și depozitele de muniții, materialul telefonic care asigurase legăturile. Au mai rămas pe front, urmînd a fi schimbate, artileria, coloanele de subzistență, pentru a asigura continuitatea logisticii trupelor care au preluat fâșia de apărare. Până la 6/19 decembrie 1917 Divizia 11 infanterie și-a grupat forțele în zona stabilită (Anexa nr) și a început procesul de instrucție, conform programului stabilit. Pe fondul situației create de către trupele ruse bolșevizate înapoia liniei frontului, conform ordinelor Marelui Cartier General, Divizia 11 infanterie, mai puțin Brigada Mixtă, a trecut în rezerva Armatei 1, în timp ce Brigada 22 infanterie a primit misiunea de menținere a ordinii într-o zonă care includea localitățile Ezeni, Drăgești, Bujoreni, Grozești, Fălcu, r. Prut până la Pogănești, Huși, Niculești, valea Crasnei, Deleni, Moreni, Boerești. Pentru îndeplinirea misiunii primite, trupele destinate pazei și siguranței în spațiul încredințat au început deplasarea la 9/22 decembrie 1917 pe direcția Păunești, Călimănești, Bucuimeni, Țepul, Bârlad, Docdina, Oltenesti, Huși, unde au ajuns la 15/28 decembrie. Brigada 21 infanterie, în rezerva Armatei 1, a primit misiunea de menținerea ordinii și controlul trupelor ruse care plecau de pe front fără aprobare, în zona localităților Pădureni, Pufești. În condițiile situației grave din localitățile de pe malul stîng al Prutului, determinate de acțiunile trupelor ruse bolșevizate și a bandelor de prădători, la solicitarea autorităților, la 16/29 decembrie 1917 câteva subunități ale Diviziei 11 infanterie au trecut Prutul ,ocupând localitățile Pogănești și Leova , unde au restabilit ordinea. Se încheiau astfel operațiunile desfășurate de către divizie în acel an, marcat de glorioasele victorii de la Mărăști, Mărășești și Oituz, umbrite de situația creată după 25 octombrie/ 7 noiembrie 1917 prin efectele politice și militare ale revoluției bolșevice de la Petrograd.

În cursul anului 1917, generalul Ernest Broșteanu a fost subordonat direct sau indirect, în anumite perioade, generalilor Nicolae Petala, Ioan Popescu și Eremia Grigorescu, care, conform regulilor vremii, i-au întocmit o foaie calificativă, din care rezultă puncte de vedere privind personalitatea și activitatea celui evocat.

Perioada cât a fost în subordinea generalului Ioan Popescu (Sanitarul) a fost un nou prilej pentru generalul Ernest Broșteanu de a se remarca în privința capacității de organizare și conducere a trupelor în situații dificile. În foaia calificativă pentru perioada 18/31 august - 22 august/4 septembrie 1917, generalul Ioan Popescu a scris despre cel pe care l-a avut în subordine doar pentru câteva zile: „Dl. General Broșteanu a servit sub ordinele mele pe timpul bătăliei de la Muncelul, Budeiul Calciului, Poenile Popii, jud. Putna, în zilele de 19, 20, 21 august 1917 (stil vechi, n.n.). Cum eu aveam comanda unui grup de patru divizii(a 9-a, 11 și 13 române și 124 rusă), precum și artileria Corpului 8 armată rus, am încredințat comanda grupului de divizii 9 și 11, operînd în aceeași regiune, domnului general Broșteanu. Autoritățile superioare cunosc greutățile extraordinare prin care am trecut acolo, reușind ca cu diviziile decimate, cum scăpaseră de la Mărășești, să oprim avântul inamicului superior, care rupsesse frontul între Armata 1 și a 4-a rusă, micșorat prin retragerea trădătoare a Diviziei 124 ruse, din care nu mai erau decât sfărâmaturi. Dl. General Broșteanu mi-a fost un prețios colaborator. Măsurile inteligente, concepția conformă doctrinei moderne și în fine sufletul ce a pus, acest ofițer general pentru îndeplinirea misiunii, îi atrag din parte-mi

toată lauda. Caracterul și educația sa de elită, destul de cunoscute în lumea militară, mi-au dat în colaborare, disciplina din convingerea domniei sale și a celorlalți ofițeri în această grea misiune și pentru a concretiza voi cita următoarele pe care le rețin de la unul din ofițeri: Îndată ce a primit misiunea dată de mine, dl. general Broșteanu adună ofițerii la postul său de comandă și le recomandă cu căldură pieptul său străpuns de gloanțe că aci li se impune o datorie mai mult fiindcă cu toții ne găsim sub comanda superioară a unui general egal și cu aceeași vechime în grad ca dânsul (eu eram generalul). Ofițerii s-au conformat în totul. Am propus, cu ocazia bătăliei pe domnul general Broșteanu pentru decorare și dacă nu mă înșel, i s-a dat această recompensă.,¹¹

Generalul Eremia Grigorescu, comandantul Armatei 1 române în vara anului 1917, cel care s-a acoperit de glorie și la Mărășești, după ce intrase deja în legendă prin faptele sale din anul 1916 în Dobrogea și la Oituz, l-a avut în subordine operativă pentru o scurtă perioadă de timp pe generalul Ernest Broșteanu, astfel că i-a cunoscut activitatea desfășurată în zona operațiilor militare, așa cum bine rezultă din cele scrise în foaia calificativă: „A comandat Divizia 11-a, găsindu-se sub ordinele Armatei 1-a de la 5 august-4 decembrie 1917, când a fost trimis cu divizia sa în Basarabia. A intrat pe front în sectorul Varnița-Cota 322 Est Muncelul, la 18 august 1917. În acest sector a comandat în luptele de la Muncelul Diviziile a 9-a și a 11-a în acțiunea ofensivă de la aripa dreaptă a Armatei 1-a, pentru restabilirea situației defavorabile creată prin fuga Diviziei 124-a rusă. În aceste operațiuni (18-25 august 1917), generalul Broșteanu a contribuit într-o largă măsură la restabilirea situației, la punctul de contact dintre cele două armate, împiedicând pe vrăjmaș a-și realiza scopul, care era de a rupe frontul și a învălui stânga Armatei a 2-a. Cu această ocazie, a dat dovadă de foarte multă pricepere, tact și sânge rece, făcând să iasă în evidență toate calitățile necesare unui prea bun comandant de mare unitate. De la 25 august până la 25 noiembrie 1917, a ocupat cu divizia sectorul de la Cota 406 (N-E Varnița), Cota 294 pe Zăbrăucioiul (M. Muncelul), izbutind să facă din el cel mai tare sector al Armatei, sector pe care l-a organizat perfect, aplicând metodele noi, ceea ce m-a făcut să-i mulțumesc când am inspectat frontul diviziei sale. În prezent generalul Broșteanu un ofițer general de elită, pe care se poate conta în împrejurările cele mai dificile și mai critice. Calitățile sale superioare militare și sufletești îi dau dreptul să aspire a i se încredința fără nicio rezervă și prin selecțiune comanda unui corp de armată.,¹²

Totuși, Divizia 11 infanterie se afla în compunerea Corpului 1 armată, comandat de către generalul Nicolae Petala, care nu a avut satisfacția angajării directe în operațiile militare din vara anului 1917 în Moldova, dar, conform regulilor vremii, a trebuit să-i întocmească o foaie calificativă generalului Ernest Broșteanu, care, firesc, ar fi trebuit să includă și aprecierile generalilor Ioan Popescu și Eremia Grigorescu. Surprinzător, notarea de serviciu întocmită de către generalul Nicolae Petala cuprinde aprecieri negative la adresa subordonatului său, total diferite comparativ cu cele scrise de către cei doi generali: „Am avut sub ordine pe generalul de brigadă ca comandant al Diviziei XI, de la 1 ianuarie 1917 la 1 ianuarie 1918, atât pe zona de refacere cât și pe front. Pe zona de refacere am fost mulțumit de activitatea generalului Broșteanu, pe front însă această activitate a lăsat de dorit în toate direcțiunile:

1. Am constatat la unele din trupele sale lipsă de disciplină și de credință, prin faptul că patrulele trimise în recunoaștere treceau la inamic, fără ca șefii direcți să intervină și să curmeze acest rău, alimentat de propaganda sistematică pe care dușmanii o organizaseră pe front;

2) Am constatat că comandantul diviziei nu dădea impulsivitatea necesară trupelor sale în organizarea sectorului, nevoindu-mă să intervin de repetate ori să le stimulez la muncă;

¹¹ AMNR, fond Memorii bătrâni generali, dosar nr. 26, f. 86-87

¹² Ibidem, f. 87

3) Am constatat cu acest prilej că generalul Broșteanu proferează o chestiune de disciplină și subordonare militară, niște principii cu totul contrarii acelorora cu care, până astăzi, s-a guvernat existența și puterea armatei. Generalul Broșteanu nu se supune ordinelor și nesocotește în mod ostentativ autoritatea șefilor, invocând în fața actelor de indisciplină vroite pe care le comite dreptul la inițiativă sau independența Diviziei, față de comandamentele superioare. Neputând a-l convinge cu observații verbale că greșește și că va da exemple rele inferiorilor săi, am fost nevoit să-l observ în scris, iar însă nici repetatele observațiuni scrise nu au avut efect, când m-am convins că generalul Broșteanu în mod intenționat, ostentativ, vrea să nesocotească autoritatea șefului său, am fost nevoit să-l pedepsesc. Uzând de relațiunile sale particulare, generalul Broșteanu își critică șefii față de autoritățile superioare. Am avut încă ocaziunea displăcută de a-l observa, pentru că îmi prezentase tablou de propuneri la decorare cu un ordin străin, capul căruia se înscrisese cu mâna sa „pentru destoinicia,” cu care își comandase Divizia în luptele de la Muncelul. Mi-a fost imposibil să-l rog că, a-și lăuda singur bravura și a cere singur să fie decorat, erau greșeli incompatibile cu gradul, cu poziția sa în armată. Pentru toate aceste motive, dar mai ales pentru faptul că generalul Broșteanu crede că are dreptul de a nu se supune ordinelor șefilor săi, atunci când acele ordine nu-i convin, caracterizez pe generalul Broșteanu bun în grad 1-a oară.,¹³

În noua sa calitate de Inspector General al Armatei, dar și în cea de fost comandant al Armatei 1 române în vara anului 1917, generalul Eremia Grigorescu a luat la cunoștință de cele scrise de către generalul Nicolae Petala, având o reacție dintre cele mai vehemente la evaluarea comandantului Corpului 1 armată: „Nota dată de generalul de divizie Petala generalului de brigadă Broșteanu prin foaia calificativă pe 1 ianuarie 1917-1 ianuarie 1918, o găsesc nu numai nedreaptă dar părtinitoare. Această notă este izvorâtă din frecările ce au avut loc între cei doi generali, frecări pe care le atribui mai mult nervozității și lipsei de tact a comandantului corpului de armată. Generalul Petala n-a comandat pe generalul Broșteanu în timpul luptelor, ci numai în refacere și pe timpul stabilizării frontului. Faptele de război pe care m-am întemeiat în nota ce am dat generalului Broșteanu în foaia calificativă nr. 1613 (copie certificată de către comandantul corpului de armată) sunt recunoscute de Înalțul Comandament. Aprecierile defavorabile ale generalului Petala nu pot să atragă întru nimic destoinicia și curajul de care generalul Broșteanu a dat probă pe câmpul de bătaie. În consecință mențin în totul notele ce am dat bravului comandant al Diviziei XI-a în calitatea mea de comandant al Armatei 1-a și-l caracterizez că merită cu prisosință gradul de general de divizie și-l găsesc foarte destoinic să i se încredințeze comandă de corp de armată.,¹⁴

Așadar, în decembrie 1917 s-a încheiat o nouă etapă în viața și activitatea generalului Ernest Boșteanu, iar divizia sa se afla în aceeași situație ca la începutul lunii august, undeva în zona Tecuci, într-o perioadă de refacerea forțelor, de pregătire a unor noi activități pentru pregătirea trupelor. Evoluția situației politice și militare din spațiul dintre Carpații Orientali și Nistru, rapid schimbată după 25 octombrie/7 noiembrie, a determinat un nou curs al activității și carierei militare a generalului Ernest Broșteanu, care l-au scos din nou în prim planul armatei române.

¹³ AMNR, fond Memorii generali bătrâni, f. 88-89

¹⁴ Ibidem, f. 89-90